

Í kirkjumálum og trúmálum var sra. Einar sál. frjálsslyndur, og jókst áhugi hans í þá átt með ári hverju. Ræðumaður var hann ágætur og sjerstaklega þóktu tækifærisræður hans afbragðsgóðar. Hann var mjög andstæður öllu trúar ofstæki en unni frelsi og frjálsri rannsókn, “Yfir dyrunum á mínu andlega forðabúri,” sagði hann eitt sinn, “hef jeg letrað orðin: “Leitið sannleikans.” Jeg elska rannsóknina, frjálsa óháða sannleiksþrána, og sannleiksleitina, en hata öll bönd sem lögð eru á mannlegan anda, hvort sem þau eru frá þjóðfjelögum, kirkjufundum, játningarritum, fullgildistrú, eða hvaðan sem þau koma.”—En hreinni og innilegri trúmann en sra. Einar sál. hef jeg ei kynst við. Kom það best fram þegar mest reynir á trúartraustið á sorgarstundunum, síðustu árin, þegar hann varð að sjá á bak syni sínum 16 ára gömlum er hann unni hugástum, en var sjálfur sár veikur, og að kalla mátti horfðist í augu við dauðann. Þessar raunir bar hann með forn íslenskri hetjuró, og svo innilega vonglöðu trausti á Guð og annað líf og ljós. Í bræfi því er jeg gat um í upphafi þessa máls, er hann skrifaði mjer að bana kominn, komst hann svo að orði: “Jeg finn það vel sjúkdómur minn getur ei endað nema á einn veg. En jeg æðrast ei. Jeg trúi á annað líf og ljós og endurfundi—Og Jón minn, þá finnst okkur svo smátt, margt það er hjer var gjört svo mikið veður af.”

Sra. Einar sál, var hinn mesti snyrti maður í allri framkomu.—Smekkmaður í besta lagi á skáldskap og laglega hagnæltur, þó hann flikaði því lítið, Honum var fremur stírt um mál, og lá lágt rómur, en eigi að síður var framburður hans fallegur, því allt sem hann sagði, var af innilegri tilfinning talað. Ritfær var hann í allra besta lagi, og þarf í því efni ekki annað en benda á snilldarritgerð hans í Ísafold, “Um fossana á Íslandi,” er hann ritaði á öndverðum þingtíma 1907, og sem almennt mun viðurkennt að hafi haft þau áhrif á þing, og stjórn að lögunum um fossana var gjörbreytt, frá því er stjórnin ætlaði í fyrstu, þannig að Danir eru eftir lögunum ekki rjetthærri í þeim efnum, á Íslandi, en aðrir útlendingar. Íslenzkt mál skrifaði hann, eins og þeir er það gjöra best, og mun hann í